

§147

Delårsrapport augusti 2025 Region Jämtland Härjedalen (RS/120/2025)

Sammanfattning

En delårsrapport per augusti för Region Jämtland Härjedalen har upprättats. Rapporten innehåller en redovisning om måluppfyllelse, verksamhet och ekonomiskt utfall.

Delårsrapporten visar att Region Jämtland Härjedalens ackumulerade verksamhetsresultat före finansiella poster var -17 miljoner kronor, vilket var 12 miljoner kronor bättre än vad som budgeterats. Intäktssidan uppvisar en förbättring jämfört med budget. Huvudsakligen förklarar av ökade riktade bidrag, då främst i form av stärkt tillgänglighet och vårdkapacitet, som fick en särskild satsning om 100 miljoner kronor för året. Satsningen täcker inte de ökade bruttokostnaderna men däremot förstärker de generella bidragen verksamhetens resultat. På kostnadssidan är det framför allt utgifter för egen och in personal exklusive pensionskostnader som bidrar till en högre avvikelse. Pensionskostnaderna har hittills varit betydligt lägre än föregående år vilket påverkar resultatet positivt.

Resultat efter finansiella poster påverkas kraftigt negativt för året av orealiserade förluster och uppgår till minus 191 miljoner kronor, vilket är 91 miljoner kronor sämre än vad som budgeterats. Orealiserade vinster och förluster är att betrakta som mycket osäkra, framför allt då det varit stora svängningar på börsen under årets första månader.

Nettokostnadsutvecklingen ackumulerat till och med augusti 2025 var 96 miljoner kronor lägre än föregående år vilket motsvarar en sänkning med 2,4 procent.

Verksamhetens intäkter var 124 miljoner kronor högre jämfört med samma period föregående år. Denna ökning förklaras främst av högre riktade statsbidrag. Samtidigt har intäkterna från försäljning, patientavgifter och övriga intäkter minskat med 5 miljoner kronor, motsvarande en nedgång på 1 procent.

Bruttokostnaderna har ökat med 29 miljoner kronor, vilket motsvarar en kostnadsökning på 0,6 procent. Personalkostnaderna exklusive pensioner har ökat med 68 miljoner kronor, motsvarande 3 procent. Pensionskostnaderna var 90 miljoner kronor lägre än föregående år, vilket framför allt förklaras av den höga inflationen föregående år. Köpt riks- och regionvård har ökat med 14 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning på 4,4 procent, vilket kan härledas till ett flertal kostsamma patientfall. Kostnad för inhyrd personal har minskat med 41 miljoner kronor, motsvarande 22 procent mot föregående år, och uppgick till 146 miljoner kronor totalt.

Regionens skatteintäkter har ökat med 97 miljoner kronor, motsvarande 4 procent. Generella statsbidrag och läkemedelsbidrag har minskat med 25 miljoner kronor, motsvarande 2 procent.

Prognos

Efter det första kvartalet justerades prognosen, ursprungligen -230 miljoner kronor, till ett underskott på 330 miljoner kronor. I samband med delårsrapporten per augusti bedöms prognosen försämrats ytterligare med en avvikelse mot budget på 190 miljoner kronor, vilket innebär ett underskott på 420 miljoner kronor. Försämringen förklaras främst av utvecklingen inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Där sommaren blev dyrare än beräknat med fler öppna vårdplatser vilket ger dyrare personalkostnader, samtidigt som planerade kostnadsdämpande åtgärder ännu inte fått avsedd effekt. Verksamheten gör också bedömningen att det är svårt att få effekt innan årets slut, trots intern omföring av tillgänglighetsmedel.

Därtill har skatteprognosen försämrats med 36 miljoner kronor och pensionskostnaderna ökat med 10 miljoner kronor. Inom styrelsen, regionala utvecklingsnämnden och kollektivtrafiknämnden har däremot prognoserna förbättrats något. För att vända utvecklingen arbetar verksamheten löpande med att identifiera, utföra och utvärdera lämpliga åtgärder.

Likviditet

Lånesumman för året beräknas uppgå till 300 miljoner kronor utifrån gällande helårsprognos. Om hela denna budget behöver användas kommer skulden till Kommuninvest uppgå till 590 miljoner kronor vid årsskiftet. En utökad betalningsberedskap finns i form av checkräkningskredit vilken uppgår till 145 miljoner kronor. Likviditetsprognosen är baserad på prognoser tillgängliga för perioden, årsprognosen för investeringar sänktes till 225 miljoner kronor sista april. Inbetalningar av riktade statsbidrag har stärkt likviditeten under maj och juni månad. Ett lån på 50 miljoner kronor för året kommer tas upp i början på september för köpet av fastigheten Getingen.

Måluppfyllelse

Av de åtta målområdena från Regionplan och budget 2025-2027 har sex bedömts som delvis uppfyllda och två som ej uppfyllt. Det senare avser tandvården, där rekryteringsproblem skapat omfattande tillgänglighetsutmaningar, främst inom vuxentandvården. Samt ledningsprocesser kopplade till budgetföljsamhet och kostnadskontroll.

Regionstyrelsen

En fördjupad delårsrapport för regionstyrelsen har upprättats. Regionstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse om 221,1 miljoner kronor för perioden januari–

augusti 2025. Intäkterna överstiger budget med 37,4 miljoner kronor, främst genom högre riktade statsbidrag, EU-bidrag samt försäljning från förråd och hjälpmedel. Bruttokostnaderna är 183,7 miljoner kronor lägre än budget, där framför allt lägre pensionskostnader inom regiongemensamt, men även vakanser i flera avdelningar bidrar till den positiva avvikelsen.

Nämnder

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar efter augusti 2025 en negativ budgetavvikelsen till 305 miljoner kronor. Avvikelsen består av högre intäkter om 109 miljoner kronor och högre kostnader om 414 miljoner kronor. Kostnadsavvikelsen beror huvudsakligen på personalkostnader inklusive inhyrd bemanning, som sammantaget överstiger budget med 411 miljoner kronor (-26 procent). För regionala utvecklingsnämnden är budgetavvikelsen efter augusti positiv och uppgick till 7,5 miljoner kronor. Kollektivtrafiknämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om 13 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2025.

Resultatförbättrande åtgärder

Region Jämtland Härjedalen har negativa balanskravsresultat från 2023 och 2024 att reglera med 675,1 miljoner kronor. Balanskravsunderskottet borde återställas inom tre år men synnerliga skäl att återställa på längre tid har åberopats.

Hösten 2023 åberopade Region Jämtland Härjedalen synnerliga skäl för att lägga en negativ budget för år 2024 på minus 300 miljoner kronor. Anledningen då var den snabba förändringen i omvärlden som fick inflationen att stiga, vilken resulterade i höga pensionskostnader under år 2023 och 2024. Även för 2025 åberopades synnerliga skäl och en negativ budget beslutades.

God ekonomisk hushållning är en central del i styrningen där en långsiktig plan för ekonomi i balans är en del av ordinarie arbete med planering, budget och uppföljning. För att klara målet enligt Långsiktig plan för ekonomi i balans till år 2030 måste regionstyrelsen och samtliga nämnder bidra i arbetet med att återställa det ekonomiska underskottet. Enligt uppdrag från regionfullmäktige har regionstyrelsen och nämnderna beslutat om särskilda åtgärdsplaner.

Arbetet med att nå en ekonomi i balans är en ständigt pågående och gemensam insats för samtliga av regionens verksamheter. Planen för resultatförbättrande åtgärder består av långsiktiga och strukturella förändringar, utöver kortsiktiga aktiviteter. För att möta regionens utmaningar behöver åtgärderna beakta behovet av utveckling, förändring och prioriteringar. Åtgärder som ger direkta effekter på en bättre ekonomi och samtidigt bidrar till en effektivare verksamhet ska prioriteras. Särskilda beslut har också tagits om att minska kostnader inom administration. Bland annat har beslut tagits om anställningsstopp för administrativ personal från 1 juni.

Uppföljningen i delårsrapporten visar ännu inte någon sammantagen positiv effekt av de beslutade åtgärderna. Det kan delvis följa av att utfall kan vara förskjutna mellan månader och år. Åtgärderna är även svåra direkt koppla till adekvat ekonomisk mät punkt.

Särskild bevakning av hälso- och sjukvårdsnämnden

Sammanfattningsvis visar delårsrapporten per augusti att avvikelserna mot budget är negativa inom hälso- och sjukvårdsnämnden samt finansförvaltningen medan övriga delar inom verksamheten utvisar positiv avvikelse. Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlar ärendet om nämnden delårsrapport per augusti på sitt möte den 23 oktober 2025.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsnämndens resultatförbättrande åtgärder som nämnden beslutat om i sin verksamhetsplan samt påverkan från inköpsstopp av ej verksamhetskritiska inköp visar i delåret inte det sammanlagda positiva utfall som önskats och krävs. Åtgärderna bedöms fortsatt vara relevanta som en del i långsiktigt och hållbart omställningsarbete, men är i sig inte tillräckliga för att uppnå en budget i balans. Problematiken synliggörs tydligt genom att det ackumulerade underskottet mot budget uppgår till -305 mkr som motsvarar mer än var 7:e krona av tilldelad budgetram.

Hälso- och sjukvårdsnämndens prognos för helår 2025 är genomgången utifrån sommarens utfall och det faktum att resultatförbättrande åtgärder inte har nått den nivå av positiva effekter som krävs. Prognosen ligger därmed trots förstärkning i form av tillförda intäkter kvar vid -500 mkr sämre än budget. För att nå budget i balans år 2025 skulle krävas att nettokostnad per månad är 96 mkr (33%) lägre under resterande året.

Regiondirektörens förslag utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens delårsrapport är följande:

1. Delårsrapporten augusti 2025 för hälso- och sjukvårdsnämnden godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att sätta ett tak vilken kostnad för inhyrd bemanning inte får överskrida i snitt per månad för resterande år 2025. Uppföljning av planering för inhyrd bemanning ska redovisas på nämnden i oktober.
3. Regiondirektören får i uppdrag att införa särskild prövning av samtliga avrop av hyrbemanning för resterande år 2025.
4. Regiondirektören får i uppdrag att införa särskild prövning av alla anställningar för samtliga yrkeskategorier inom hälso- och sjukvården för resterande år 2025.
5. Regiondirektören får i uppdrag att se över planering av vårdens utförande under slutet av året på så vis att hälso- och sjukvårdens totala kostnadsmassa hålls nere.
6. Regiondirektören får i uppdrag att införa ett skarpt totalt inköpsstopp för vissa omkostnader under resterande år 2025. De inköp som berörs är möbler och inredning, tidningar och litteratur samt noga värdera alla övriga inköp som inte är

direkt kritiska för verksamheten.

7. Trots omfattande arbete med kostnadsminskningar som har gett positiva effekter under året bedömer nämnden att det inte är realistiskt att återställa underskottet under 2025. Nämnden föreslår regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att tillåta att hälso- och sjukvårdsnämnden går med underskott under 2025.

8. Paragrafen justeras omedelbart.

På regionstyrelsens sammanträde den 27 maj 2025, § 79, behandlades ärendet om regionstyrelsens uppsiktsplikt (RS/118/2025). Utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens redan då kraftiga underskott beslutade regionstyrelsen följande:

- Regionstyrelsen ska under 2025 särskilt bevaka hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta för att kunna snabbt agera och initiera åtgärder om inte nämnden håller tillräckligt hög takt i arbetet med att fullfölja planerade åtgärder och hålla budget.
- Hälso- och sjukvårdsnämndens presidium bjuds in till regionstyrelsens sammanträde 27 maj 2025, samt till samtliga efterföljande möten för 2025 för rapportering om månadsvis uppnådd effekt av nämndens resultatförbättrande åtgärder, samt vilka ytterligare åtgärder som planeras.
- Regionstyrelsen ska få del av hälso- och sjukvårdsnämndens månadsrapport per 30 juni när rapporten är klar.

På samma möte, § 75, behandlade också Region Jämtland Härjedalens tertialrapport per april 2025. Regionstyrelsen beslutade att ge regiondirektören i uppdrag att noga följa det fortsatta arbetet med kostnadsminskande åtgärder och effekterna av dessa. Om inte arbetet bedöms hålla tillräckligt hög takt för att kunna fullfölja planerade åtgärder och hålla budget ska regiondirektören initiera ytterligare åtgärder.

Nya åtgärder har sedan dess beslutats, främst inom hälso- och sjukvårdsnämnden, men sammantaget visar nu delårsrapporten att åtgärderna inte gett den effekt som behövs för att komma tillrätta med Region Jämtland Härjedalens underskott.

Summering

Regionstyrelsen leder och samordnar allt arbete i Region Jämtland Härjedalen och har det övergripande ansvaret för ekonomin och de personalpolitiska frågorna. Tillsammans med övriga nämnder ska styrelsen se till att den viljeinriktning och politiska mål som regionfullmäktige beslutat om genomförs.

Liksom de flesta andra regioner är det ekonomiska läget för Region Jämtland Härjedalen för närvarande mycket ansträngt. Åren 2023 och 2024 har inneburit kraftiga underskott om sammantaget 1 miljard kronor och det på grund av stora svängningar på både intäkter och kostnader. 2025 har budgeterats med ytterligare

underskott och preliminär prognos för 2025 innehåller stora osäkerheter avhängigt framför allt nivå på statliga bidrag som ej var kända vid budgetens upprättande samt påverkan från omvärlden, där börsern inledde året med ett kraftigt ras.

Utmaningarna för att nå en budget i balans är stora kommande år. Fortsatt arbete med att ta fram effektiviseringar och kostnadsbesparingar i verksamheten behövs. Det innebär också prioriteringar och omställningar inom verksamheten. Enligt regionfullmäktiges beslut har regionstyrelsen och nämnderna beslutat om åtgärdsplaner. Vilka nu också uppdateras inför 2026.

Bedömningen utifrån hälso- och sjukvårdsnämnden delårsrapport per augusti är att det inte är realistiskt att återställa upparbetade underskott under innevarande år. Utifrån Region Jämtland Härjedalens långsiktiga plan för en ekonomi i balans bedöms de negativa konsekvenserna av tillfälligt stora neddragningar i verksamheten bli större än de kortsiktiga ekonomiska vinsterna. Eftersom regionen också går med kraftiga underskott totalt sett, så finns inte heller under hösten några medel att tillskjuta eller omfördela mellan styrelsen och nämnden. Hälso- och sjukvårdsnämnden bör därför tillåtas gå med underskott 2025.

Regionstyrelsen kommer under de sista månaderna för 2025 att fortsätta följa Hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med åtgärder. Regionstyrelsen ser också positivt på de ytterligare åtgärder nämnden har föreslagit efter delårsboks slutet per augusti 2025. Men regionstyrelsen konstaterar att kostnaderna fortsatt utvecklas på en hög nivå och att de hittills beslutade åtgärderna ännu inte är tillräckliga för att nå en ekonomi i balans. Det är därför angeläget att arbetet med åtgärder fortsätter. För att stärka den långsiktiga ekonomin behöver nämnden inför kommande år analysera och presentera möjliga ytterligare åtgärder.

Förslag till beslut

1. Delårsrapport augusti 2025 för Regionstyrelsen godkänns.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
 - a. Delårsrapport för Region Jämtland Härjedalen per augusti 2025 godkänns.
 - b. Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott 2025.
 - c. Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att till hälso- och sjukvårdsnämndens möte den 20 november 2025 presentera en analys med möjliga ytterligare åtgärder för att stärka den långsiktiga ekonomin, inklusive förslag som kan ge effekt från och med 2026. Analysen ska återredovisas på regionfullmäktiges möte den 25 november.

Regionstyrelsen

2025-09-30

Yrkanden

Robert Hamberg (M) yrkar följande:

"Regionstyrelsen har fått kritik tidigare år för bristande uppsiktsplikt gentemot hälso- och sjukvårdsnämnden samt i sitt beredningsansvar till regionfullmäktige gällande det övergripande ekonomiska ansvaret regionstyrelsen har.

De ekonomiska utmaningarna är stora och en bred politisk förankring kring åtgärder för en ekonomi i balans kommer krävas för att vara framgångsrika.

Ändringsyrkande

- Att beslutspunkt 2.b ändas från *"Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott 2025."* till *"Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med 500 miljoner i underskott 2025."*

Tilläggsyrkande

- Att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att tillsätta en fullmäktigeberedning med uppdrag att föreslå åtgärder för en ekonomi i balans på sikt.

- Att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden ska få ett stärkt krav på sig att de åtgärder som vidtas ska få en positiv ekonomisk effekt på kort sikt."

Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar avslag till Robert Hambergs yrkanden.

Jörgen Larsson (C) och Magnus Rönnerfjäll (C) yrkar bifall till Robert Hambergs yrkanden.

Ronny Karlsson (SD) yrkar avslag till punkt 2b i regiondirektörens förslag och bifall till Robert Hambergs andra tilläggsyrkande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på punkt 1 i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 2a i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 2b i regiondirektörens förslag och Robert Hambergs ändringsyrkande i punkt 2b och finner att regiondirektörens förslag antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 2b i regiondirektörens förslag och Ronny Karlssons avslagsyrkande i punkt 2b och finner att regiondirektörens förslag antas.

Ordföranden ställer proposition på punkt 2c i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på Robert Hambergs två tilläggsyrkanden och finner att de avslås.

Regionstyrelsen

2025-09-30

Beslut

1. Delårsrapport augusti 2025 för Regionstyrelsen godkänns.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
 - a. Delårsrapport för Region Jämtland Härjedalen per augusti 2025 godkänns.
 - b. Hälso- och sjukvårdsnämnden tillåts gå med underskott 2025.
 - c. Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att till hälso- och sjukvårdsnämndens möte den 20 november 2025 presentera en analys med möjliga ytterligare åtgärder för att stärka den långsiktiga ekonomin, inklusive förslag som kan ge effekt från och med 2026. Analysen ska återredovisas på regionfullmäktiges möte den 25 november.

Reservationer

Robert Hamberg (M), Fredrik Fagerholm (M), Jörgen Larsson (C) och Magnus Rönnerfjäll (C) reserverar sig till förmån för Robert Hambergs yrkanden.

Ronny Karlsson (SD) och Ted Länsberg (SD) reserverar sig till förmån för Ronny Karlssons yrkanden.

Expedieras till

Förvaltningsområdeschefer, ekonomidirektör, HR-direktör, kommunikationsdirektör, förvaltningsområdenas ekonomicontroller, direktörernas närstöd, kanslichef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om delårsrapport augusti 2025
- Delårsrapport augusti 2025 Regionstyrelsen
- Delårsrapport augusti 2025 Region Jämtland Härjedalen inkl bilagor NY
- §83 Hälso- och sjukvårdsnämnden Delårsrapport augusti 2025 för hälso- och sjukvårdsnämnden